

Bạch Đằng giang phú

Trương Hán Siêu

Chào mừng các bạn đón đọc đầu sách từ dự án sách cho thiết bị di động

Nguồn: <http://vnthuquan.net>

Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.

Mục lục

[Bản diễn Nôm](#)

[Bản dịch của Đông Châu](#)

[Bản Hán văn](#)

[Bản dịch của Nguyễn Hữu Tiến và Bùi Văn Nguyên](#)

Trương Hán Siêu
Bạch Đằng giang phú
Bản diễn Nôm

Khách hữu:

Quải hãn mạn chi phong phàm,
Thập hạo đặng chi hải nguyệt.
Triều kiết huyền hề Nguyên Tương,
Mộ u thám hề Vũ Huyệt.
Cửu Giang Ngũ Hồ,
Tam Ngô Bách Việt.
Nhân tích sở chí,
Mi bất kinh duyệt,
Hung thôn Vân Mộng giả sở bách,
Nhi tứ phương tráng chí do khuyết như dĩ.
Nãi cử tiếp hề trung lưu, tòng tử trường chi viễn du.
Thiếp đại than khâu, tổ đông triều đầu, để Bạch Đằng giang, thị phiếm thị
phù.
Tiếp kinh ba ư vô tế, trảm diêu vĩ chi tương mâu.
Thủy thiên nhất sắc, phong cảnh tam thu.
Chữ địch ngạn lô, sát sát sưu sưu.
Chiết kích trầm giang, khô cốt doanh khâu.
Thảm nhiên bất lạc, trử lập ngưng mâu.
Niệm hào kiệt chi dĩ vãng, thán tông tích chi không lưu.
Giang biên phụ lão vị ngã hà cầu?
Hoặc phò lê trượng, hoặc trạo cô chu,
Tiếp dư nhi ngôn viết:
Thử trọng hưng nhị thánh cầm Ô Mã Nhi chi chiến địa, dữ tích thì Ngô chủ
phá Lưu Hoàng Tháo chi cố châu dã.
Đương kì:
Trục lô thiên lý, tinh kì ỷ ni.
Tì hưu lục quân, binh nhận phong khởi, thư hùng vị quyết, nam bắc đối lũy.
Nhật nguyệt hôn hề vô quang, thiên địa lẫm hề tướng hủy.
Bỉ tất liệt chi thế cương, Lưu Cung chi kế quỷ.
Tự vị đầu tiên, khả tảo nam kì.
Kí nhi : hoàng thiên trợ thuận, hung đồ phi mi.

Mạnh Đức Xích Bích chi sư, đàm tiếu phi hôi.

Phục Kiên Hợp Phì chi trận, tu du tổng tử.

Chí kim giang lưu, chung bất tuyết sỉ.

Tái tạo chi công, thiên cổ xưng mỹ.

Tuy nhiên:

Tự hữu vũ trụ, cố hữu giang sơn.

Tín thiên tiệm chi thiết hiem, lại nhân kiệt dĩ điện an.

Mạnh Tân chi hội, ung dương nhược lão.

Duy thủy chi chiến, quốc sĩ như hàn.

Duy thử giang nhi đại tiếp, do đại vương chi tặc nhàn.

Anh phong khả tưởng, khẩu bi bất san.

Hoài cổ nhân hề vẫn thế,

Lâm giang lưu hề hậu nhân.

Hành thả ca viết: "đại giang hề cồn cồn, hồng đào cự lãng hề triều tông vô tận. nhân nhân hề văn danh, phi nhân hề câu mẫn."khách tòng nhi canh ca

viết: "nhị thánh hề thủy minh, tự thử giang hề tẩy giáp binh.

Hồ trần bất cảm động hề, thiên cổ thẳng bình.

Tín tri:

Bất tại quan hà chi hiem hề, duy tại ý đức chi mạc kinh.

Trương Hán Siêu
Bạch Đằng giang phú
Bản dịch của Đông Châu

(Khảo về địa-dư và lịch-sử tỉnh Quảng-Yên (Nam-phong tạp-chí, tập XIV số 8, tháng 6-1924).)

Khách có kẻ: Chèo bể bơi trăng, buồm mây giang, gió. Sớm ngọn Tương kia, chiều hang Vũ nọ. Vùng vẫy Giang, Hồ: tiêu dao Ngô, Sở. Đi cho biết đây, đi cho biết đó. Chằm Vân-mộng chứa ở trong kho tư-tưởng, đã biết bao nhiêu, mà cái trí khí tứ phương, vẫn còn hăm hở!

Mới học thói Tử-trương: bốn bể ngao du. Qua cửa Đại-than sang bên Đông-triều, đến sông Bạch-Đằng, đứng đỉnh phiến-chu. Trắng xóa sông kênh muôn dặm, xanh rì dặm ác một màu. Nước trời lộn sắc, phong cảnh vừa thu. Ngàn lau quanh cỗi, bên lách đìu-hiu. Gió gậy đầu sông, cột khô đầy gò. Ngâm ngùi đứng lắng ngắm cuộc sống phù du. Thương kẻ anh hùng đâu vắng tá, mà đây dấu vết hầy còn lưu.

Kia kia, bến sông, phu lão người đâu. Lượng trong bụng ta, chứng có sở cầu. Hoặc gậy trống trước, hoặc thuyền bơi sau. Vái tạ mà thừa rằng: Đây là chỗ chiến địa vua Trần bắt giặc Nguyên, và là nơi cố-châu của vua Ngô phá quân Lưu đây.

Đương khi: muôn đội thuyền bày, hai quân giáo chỉ. Gươm tuốt sáng lòe, cờ bay đỏ khí! Tướng Bắc quân Nam đôi bên đối lũy. Đã nổi gió mà bay mây, lại kinh thiên mà động địa. Kia quân Nam-Hán nó mưu sâu, nọ Hồ-Nguyên có sức khỏe. Nó bảo rằng: phen này đập đổ nước Nam, tưởng chừng có dễ.

May sao: Trời giúp quân ta, mây tan trận nó, khác nào như quân Tào Tháo bị vỡ ở sông Xích-bích khi xưa, giặc Bồ Kiên bị tan ở bến Hợp-phù thuở nọ. Ấy cái nhục tày trời của họ, há những một thời, mà cái công tái tạo của ta lưu danh thiên cổ.

Tuy vậy, từ thuở có trời có đất, vẫn có giang-san. Trời đặt ra nơi hiểm-trở, người tính lấy cuộc tồn-an. Hội này bằng hội Mạnh-tân, như vương-sự họ Lã; trận nào bằng trận Dung-thủy, như quốc sĩ họ Hàn. Kia trận Bạch-Đằng này mà đại-thắng, bởi chưng Đại-vương coi thế giặc nhàn. Tiếng thơm còn mãi, bia miệng hao mòn. Nhớ ai sa giọt lệ, hổ mình với nước non!

Rồi vừa đi vừa hát rằng:

Sông Đằng một dải dài ghê!

Cuồng to sóng lớn dòn về biển Đông.

Trời Nam sinh kẻ anh hùng.

Tắm kênh yên lặng, non sông vững-vàng
Khách vừa đi vừa hát rằng:
Vua Trần hai vị Thánh-quân.
Sông kia còn dấu tẩy trần giáp-binh
Nghìn xưa gấm cuộc thăng-bình.
Tài đâu đất hiểm, bởi mình đức cao.

Trương Hán Siêu
Bạch Đằng giang phú
Bản Hán văn

白藤江賦

客有：

掛汗漫之風凡，拾浩蕩之海月，朝戛舷兮沅湘，暮幽探兮禹穴。九江五湖，三吳百粵。人跡所至，靡不經閱，胸吞雲夢者數百，而四方壯志猶闕如也。乃舉楫兮中流，從子長之遠游。涉大灘口，溯東潮頭，抵白藤江，是泛是浮。接鯨波於無際，蘸鷁尾之相繆。水天一色，風景三秋。渚荻岸蘆，瑟瑟颼颼。折戟沉江，枯骨盈邱。慘然不樂，佇立凝眸。念豪傑之已往，嘆蹤跡之空留。江邊父老謂我何求？或扶藜杖，或掉孤舟，楫余而言曰：此重興二聖擒烏馬兒之戰地，與昔時吳主破劉弘操之故洲也。當其：舳艫千里，旌旗旖旎。貔貅六軍，兵刃蜂起，雌雄未決，南北對壘。日月昏兮無光，天地凜兮將毀。彼必烈之勢疆，劉龔之計詭。自謂投鞭，可掃南紀。既而：皇天助順，兇徒披靡。孟德赤壁之師，談笑飛灰。苻堅淝之陣，須臾送死。至今江流，終不雪恥。再造之功，千古稱美。雖然：自有宇宙，固有江山。信天塹之設險，賴人傑以奠安。孟津之會，鷹揚若呂。濰水之戰，國士如韓。惟此江而大捷，由大王之賊閑。英風可想，口碑不刊。懷古人兮隕涕，臨江流兮厚顏。行且歌曰：“大江兮滾滾，洪濤巨浪兮朝宗無盡。仁人兮聞名，匪人兮俱泯。”客從而賡歌曰：“二聖兮垂明，就此江兮洗甲兵。胡塵不敢動兮，千古昇平。信知：不在關河之險兮，惟在懿德之莫京。

張漢超

Trương Hán Siêu
Bạch Đằng giang phú
Bản dịch của Nguyễn Hữu Tiến và Bùi Văn Nguyên

Khách có kẻ:

Giương buồm giong gió chơi vơi
Lướt bể chơi trăng mải miết
Sớm gõ thuyền chừ Nguyên Tương
Chiều lần thăm chừ Vũ Huyệt
Cửu Giang, Ngũ Hồ
Tam Ngô, Bách Việt
Nơi có người đi
Đâu mà chẳng biết
Đầm Vân Mộng chứa vài trăm trong dạ cũng nhiều
Mà tráng chí bốn phương vẫn còn tha thiết.
Bèn giữa dòng chừ buông chèo
Học Tử Trường chừ thú tiêu diêu
Qua cửa Đại Than
Ngược bên Đông Triều
Đến sông Bạch đằng
Rong chơi mái chèo
Bát ngát sóng kinh muôn dặm
Bập bênh đuôi trĩ liền nhau
Nước trời: một sắc
Phong cảnh: ba thu
Ngàn lau xào xạc
Bên lách đìu hiu
Sông chìm giáo gãy
Gò đầy xương khô
Buồn vì cảnh thảm
Đứng lặng giờ lâu
Thương nỗi anh hùng đâu vắng tá?
Tiếc thay dấu vết luống còn lưu!
Bên sông, bô lão hỏi ta sở cầu
Có kẻ gậy lê chống trước
Có người thuyền nhẹ bơi sau

Vái ta mà thừa rằng:

- Đây là chiến địa buổi Trùng Hưng Nhị thánh bắt Ô Mã
Cũng là bãi đất xưa Ngô Chúa phá Hoằng Thao

Đương khi ấy:

Thuyền bè muôn đội

Tinh kỳ pháp phối

Tì hồ ba quân

Giao gươm sáng chói

Trận đánh thư hùng chứa phân

Chiến lũy Bắc Nam chống đối

ánh nhật nguyệt chừ phải mờ

Bầu trời đất chừ sắp đổi

Kìa! Tắt Liệt thế cường

Lưu Cung chúc dôi

Những tướng gieo roi một lần

Quét sạch Nam bang bốn cõi

Thế nhưng:

Trời cũng chiều người

Hung đồ hết lối

Khác nào như khi xưa :

Trận Xích Bích, quân Tào Tháo tan tác tro bay

Trận Hợp Phì, giặc Bò Kiên hoàn toàn chết rụi

Đến nay nước sông tuy chảy hoài

Mà nhục quân thù khôn rửa nổi

Tái tạo công lao

Nghìn thu ca ngợi

Tuy nhiên;

Từ có vũ trụ

Đã có giang sanh

Qủa là trời đất cho nơi hiểm trở

Cũng nhờ nhân tài giữ được điện an

Hội nào bằng Hội Mạnh Tân, có vương sư họ Lã

Trận nào bằng trận Duy Thủy, có quốc sĩ họ Hàn

Kìa trận Bạch đằng mà đại thắng

Bởi Đại vương coi thế giặc nhàn

Tiếng thơm đồn mãi

Bia miệng không mòn

Khách chơi sông chừ ử mặt
Người hòai cổ chừ lệ chan
Rồi vừa đi vừa ca rằng:
Sông Đằng một dải dài ghê
Luông to sóng lớn tuôn về bể Đông
Những người bất nghĩa tiêu vong
Nghìn thu chỉ có anh hùng lưu danh
Khách cũng nói tiếp mà ca rằng:
Anh minh hai vị thánh quân
Sông đây rửa sạch mấy lần giáp binh
Giặc tan, muôn thuở thanh bình
Bởi đâu đất hiểm, cốt mình đức cao.

Nguồn: <http://vnthuquan.net>

Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.

Nguồn:

Được bạn: Thái Nhi đưa lên
vào ngày: 23 tháng 3 năm 2004